

ΕΠΙΚΗΔΕΙΟΙ

Ο Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας αποχαιρετάει, με βαριά καρδιά, την αγαπημένη του Ρένα, σάρκα εκ της σαρκός του, στυλοβάτη των αγώνων του στο εσωτερικό και στο εξωτερικό.

Την πρωτογνώρισα, καθώς και τον διακεκριμένο δημοσιογράφο και σπάνιας παιδείας σύζυγό της Γιάννη, ως πολιτικούς πρόσφυγες την εποχή της χούντας στη Γενεύη, όπου αγωνίζονταν, για να ανταποκριθούν στις ανάγκες της οικογενείας τους. Τότε πρωτοθαύμασα τη Ρένα. Εργαζόταν σε διεθνή οργανισμό μη κυβερνητικό, συγχρόνως μεγάλωνε τρία κοριτσάκια και επιπλέον είχε μετατρέψει το σπίτι της σε κέντρο περιποίησης και φιλικής συμπαράστασης των αντιχουντικών Ελλήνων που είχαν καταφύγει στη Γενεύη.

Έτσι, μετά την απελευθέρωση προσπάθησα να την αξιοποιήσω στο γυναικείο κίνημα, με την πεποίθηση ότι θα μπορούσε να γίνει χρησιμότατο στέλεχος. Δεν έπεσα έξω. Η Ρένα εξελίχθηκε σε πρώτη γραμμής στέλεχος, που εργάστηκε με συνέπεια, αγωνιστικότητα και συνεχή ενημέρωση στο φεμινιστικό κίνημα.

Από το 1975 ήταν Αντιπρόεδρος του ΣΔΓ και από το 1978 υπεύθυνη έκδοσης του «Αγώνα της Γυναίκας», του παλιού αλλά πάντα πρωτοποριακού περιοδικού του.

Από το 1989 έως το 1992 ήταν Γενική Γραμματέας Ισότητας, αγαπητή σε όλες τις γυναίκες, ασχέτως κομματικής παράταξης. Με την ιδιότητα της Γενικής Γραμματέως Ισότητας έλαβε μέρος σε πολλά συνέδρια, διασκέψεις κ.λπ. και διετέλεσε μέλος και Πρόεδρος της Επιτροπής για την ισότητα ανδρών και γυναικών του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Το 1994, ως Πρόεδρος της Διεθνούς Ένωσης Γυναικών, την όρισα αντιπρόσωπο της οργάνωσης αυτής στο Ευ-

ρωπαϊκό Lobby Γυναικών, που εδρεύει στις Βρυξέλλες. Εκεί εξελέγη τάχιστα Αντιπρόεδρος του ΔΣ του Lobby.

Το 1996 ιδρύθηκε στο Παρίσι η AFEM (Association des Femmes de l'Europe Méridionale). Στο ΔΣ αυτής της νέας οργάνωσης μου ζητήθηκε να μετάσχει εκπρόσωπος του ελληνικού ΣΔΓ. Υπέδειξα τη Ρένα, την οποία αμέσως εξέλεξαν Αντιπρόεδρο.

Όπου συμμετείχε διακρινόταν για ευφυΐα, κατάρτιση στα γυναικεία προβλήματα, μαχητικότητα και συγχρόνως ευγένεια.

Η συμμετοχή των διεθνών αυτών οργανώσεων στο σημερινό αποχαιρετισμό της δείχνει τη βαθιά εκτίμηση και την αγάπη που απολάμβανε η Ρένα σ'αυτές.

Η δράση της απλωνόταν και σ' άλλους τομείς, σε άλλης υφής κοινωνικά προβλήματα (UNESCO, ελληνικά νησιά κ.λπ.). Ήταν συνειδητός πολίτης και δεν αρνιόταν φιλοκερδείς υπηρεσίες, ακόμα και εις βάρος της υγείας της.

Εμείς, του Συνδέσμου, την εκτιμήσαμε και την αγαπήσαμε από τα βάθη της καρδιάς μας, και εκείνη μας ανταπέδιδε την αγάπη αυτή. Γι'αυτό, η θλίψη μας είναι μεγάλη. Εξάλλου, η απώλειά της είναι πλήγμα για το Σωματείο μας, που είναι συνεπές και πρωτοποριακό στους αγώνες του για ισότητα ήδη επί 80 χρόνια.

Στο σύντροφο της ζωής της Γιάννη Λάμψα, που για μένα είναι ο πιο σωστός και καταρτισμένος άντρας θιασώτης της ισότητας των φύλων, στη θεωρία και στην πράξη, που γνώρισα στη ζωή μου, καθώς και στις αγαπημένες κόρες της εκφράζουμε την ειλικρινή συμμετοχή μας στη θλίψη τους. Και τη διαβεβαίωση ότι ποτέ δεν θα την ξεχάσουμε. Η γλυκιά Ρένα θα μείνει στην καρδιά μας ως υπόδειγμα φεμινίστριας υπό την καλύτερη μορφή της, αγαπημένη φίλη και πολύτιμη συνεργάτις.

Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου

Πρόεδρος του Συνδέσμου για τα Δικαιώματα της Γυναίκας

Αυτή τη στιγμή, με πόνο και οδύνη βρισκόμαστε όλοι μας εδώ, για να αποχαιρετήσουμε τη Ρένα Λάμψα, τη Ρένα μας, για τους πιο οικείους.

Σε αυτή τη θέση που σήμερα υπηρετώ ως Γενική Γραμματέας Ισότητας, είχε με πίστη και συνέπεια υπηρετήσει ως προκάτοχός μου η φίλη Ρένα.

Παρά τις πολλές αντιξοότητες, έμεινε πιστή στο καθήκον της, με το ιδιαίτερο ήθος και τη συνέπεια που τη διέκρινε. Κατάφερε όχι μόνο να προωθήσει το έργο της Γενικής Γραμματείας Ισότητας, με τον προσωπικό της αγώνα για τα δικαιώματα των γυναικών, αλλά να σφραγίσει με το χαρακτήρα της και την προσφορά της όλους όσους τη γνώρισαν και είχαν την τύχη να συνεργαστούν μαζί της.

Όμως τώρα θέλω να αναφερθώ στον άνθρωπο Ρένα. Η κοινή ομολογία αυτών που τη γνώρισαν, την αγάπησαν και ξεχώρισαν τη Ρένα Λάμψα, έχει περάσει στα γραπτά της ψυχής τους. Είναι αυτές οι καταγραφές που δεν αποτυπώνονται με λέξεις ούτε χρωματίζονται με εικόνες.

Τα πλούσια συναισθήματα που μας χάρισε, την εκτίμησή μας γι'αυτήν, την αγάπη μας για την πραότητά της, την ευγένειά της, τις αξίες που την έκαναν μοναδική, καμία διατύπωση με ανθρώπινους κώδικες δεν μπορεί να τα εκφράσει.

Και έφτασε αυτή η είδηση της απώλειας που μας άφησε βουβούς, φορτωμένους από το κενό της απουσίας της, γεμάτους από αναπάντητα ερωτηματικά.

Πώς αναπληρώνεται μια τέτοια προσωπικότητα σαν τη Ρένα Λάμψα;

Ποιος άνθρωπος αγώνας θα αναμετρηθεί με το δικό της αγώνα για την ισότητα, για τη Δημοκρατία;

Μήπως το αύριο είναι φτωχότερο από το χτες;

Εγώ, προσωπικά, αισθάνομαι δυσαναπλήρωτη μια τέτοια απώλεια.

Αισθάνομαι πως από σήμερα ο χώρος του Γυναικείου Κινήματος έχασε ένα ηγετικό στέλεχος, μια μοναδική προσωπικότητα, έναν μοναδικό άνθρωπο. Αισθάνομαι

πως από σήμερα η κοινωνία μας έχασε ένα πρότυπο αξιών, σε μια εποχή που χαρακτηρίζεται από κρίση αξιών.

Ας πάρει μαζί του ο καθένας μας την ανάμνηση της Ρένας που γνώρισε.

Ας τη φυλάξει σα φυλαχτό σπάνιων εντυπώσεων και καταγραφών.

Ας μας οδηγήει η δική της φυσιογνωμία, και κάποιοι αντάξιοί της ας συνεχίσουν τον αγώνα της.

Καλό ταξίδι, Ρένα.

Έχεις την πιο σπουδαία θέση σ' αυτό τον κόσμο.

Έχεις μια θέση στην καρδιά μας.

Έφη Μπέκου-Μπαλτά

Γενική Γραμματέας Ισότητας

του Υπουργείου Προεδρίας

Αποχαιρετισμός στην Πρόεδρο του Συνδέσμου «Οι Φίλοι του Ελληνικού Νησιού και της Θάλασσας» Ρένα Λάμψα

Με μεγάλη συγκίνηση και θλίψη το Διοικητικό Συμβούλιο του Συνδέσμου «Οι Φίλοι του Ελληνικού Νησιού και της Θάλασσας» είμαστε εδώ, για να αποχαιρετήσουμε την αγαπημένη μας Πρόεδρο Ρένα Λάμψα.

Η Ρένα Λάμψα, ιδρυτικό μέλος του Συνδέσμου, στον πρώτο χαιρετισμό που απηύθυνε, όταν διαδέχθηκε το Γιάννη Μωραΐτη, τον αξέχαστο πρώτο Πρόεδρο, είπε: «Μας ένωσε η αγάπη μας για τα νησιά και η ανησυχία για το μέλλον τους... μας ένωσε η σκέψη ότι πρέπει να προστατέψουμε τη μοναδικότητα κάθε νησιού... το λαογραφικό, αρχιτεκτονικό και περιβαλλοντικό πλούτο του μέσα στην Ενωμένη Ευρώπη».

Η Ρένα Λάμψα είχε επιδοθεί σε αγώνα προστασίας για όλα τα νησιά, και ιδιαίτερα για τη Σίφνο, το νησί από το οποίο καταγόταν.

Σήμερα, στη Σίφνο σημαίνουν οι καμπάνες, στη Γερμανοφόρα, στις εκκλησίες της Απολλωνίας, σε όλο το νησί, και στους Αγίους Αναργύρους στις Καμάρες, όπου

γίνεται τρισάγιο από τους «Φίλους του Ελληνικού Νησιού και της Θάλασσας» και από τους φίλους της Ρένας. Μαζί με τα παιδιά του Μουσικού Σχολείου του νησιού, που έστειλαν στεφάνι, τα παιδιά που τόσο αγάπησε και που τόσο αγάπησαν τη Ρένα μας.

Πολλοί μίλησαν για τη συμβολή της, για την ουσιαστική προσφορά της και το πολύπλευρο έργο της. Μεγάλη υπήρξε η προσφορά της στο Σύνδεσμό μας. Η Ρένα Λάμψα, ως Πρόεδρος του Συνδέσμου, επέδειξε εξαιρετική δράση σε πολλούς τομείς. Μεταξύ άλλων δραστηριοτήτων κατήυθνε την οργάνωση ενημερωτικών προγραμμάτων για εκπαιδευτικούς που διδάσκουν στα νησιά και πρωτοστάτησε στην οργάνωση δημοσίων συζητήσεων για σημαντικά προβλήματα των νησιών.

Εμείς θα θυμόμαστε πάντοτε την καλοσύνη της, τη σεμνότητα, την ικανότητά της να συνεργάζεται, το φιλικό βλέμμα που μας αγκάλιαζε όλους.

Αυτή την ύστατη ώρα προσφέρομε την αγάπη μας στη Ρένα Λάμψα, μαζί με την υπόσχεση ότι θα συνεχίσουμε το έργο της... που είναι και έργο μας.

Θα την έχουμε πάντοτε κοντά μας.

Φραγκίσκη Καρόρη

Αντιπρόεδρος του Δ.Σ. του Συνδέσμου

«Οι Φίλοι του Ελληνικού Νησιού και της Θάλασσας»

Θα πω λίγα λόγια στα γαλλικά για τη Ρένα. Με συγχωρείτε που θα μιλήσω γαλλικά. Είναι η γλώσσα που αγαπούσαμε να μιλάμε με τη Ρένα στη Γαλλία.

Ως Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Lobby Γυναικών θέλω να σας μεταφέρω εδώ την έκφραση της λύπης των γυναικών όλης της Ευρώπης, την οποία εκπροσωπούσε. Η Ρένα υπήρξε ηγετικό στέλεχος του Ευρωπαϊκού Lobby Γυναικών, το οποίο ιδρύθηκε πριν δέκα χρόνια, και σήμερα αποτελεί τη μεγαλύτερη οργάνωση στην Ευρωπαϊκή

Ένωση, που συγκεντρώνει δυνάμεις γυναικών της Ευρώπης. Η Ρένα πρόσφερε στο Lobby όλο της το πνεύμα, την καλοσύνη, την ικανότητα και κυρίως την υπομονή της, την οποία όλοι χρειαζόμαστε. Υπήρξε δημιουργός, υπήρξε εμπνευστής, που άλλαξε την πορεία μας και μας έδειξε το νόημα του αγώνα για ένα καλύτερο κόσμο. Σ' αυτό τον αγώνα μετέχουμε με όλες μας τις δυνάμεις.

Γεια σου, Ρένα, κάτω από τον ήλιο.

Denise Fuchs

Πρόεδρος Ευρωπαϊκού Lobby Γυναικών

Η Πρόεδρος και οι Σύεδροι του 31ου Συνεδρίου της Διεθνούς Ένωσης Γυναικών στη Νέα Υόρκη λυπήθηκαν βαθύτατα στο άκουσμα της είδησης του πρόωρου θανάτου της φίλης και συναδέλφου τους Ρένας Λάμψα.

Η Ρένα δούλεψε ακούραστα για λογαριασμό της Διεθνούς Ένωσης Γυναικών και του Ελληνικού Συνδέσμου για τα Δικαιώματα της Γυναίκας για την Υπόθεση των Γυναικών. Αντιπροσώπευε την Ένωση στο Ευρωπαϊκό

Λόμπυ Γυναικών, του οποίου ήταν Αντιπρόεδρος για πολλά χρόνια. Η Ρένα ήταν πάντα ευγενής, ήπια και αξιοπρεπής, και θα λείψει πολύ σε όλες μας.

Εκφράζουμε τη συμπάθειά μας στην οικογένεια, στους φίλους της και στα μέλη του Ελληνικού Συνδέσμου για τα Δικαιώματα της Γυναίκας.

Η αγάπη και οι προσευχές μας θα είναι μαζί σας.

Patricia Giles

Πρόεδρος της Διεθνούς Ένωσης Γυναικών

Μόλις πήραμε, με βαθιά λύπη, το μήνυμα του θανάτου της Ρένας Λάμψα. Η Επίτιμη Πρόεδρος της AFEM, η Πρόεδρος και όλο το Γραφείο λυπούνται βαθιά, μαζί με όλες τις Ελληνίδες φίλες της.

Με τη Ρένα Λάμψα χάνεται όχι μόνο μια πολύ αγαπημένη φίλη αλλά και μια σοφή σύμβουλος, μια διπλωμάτης με φρόνηση, που έπειθε για ό,τι αναλάμβανε να ρυθμίσει.

Οι γνώσεις της ήταν βαθιές και ήξερε να τις χρησιμοποιεί.

Η μεγάλη πείρα της στις διεθνείς υποθέσεις κι η βαθιά γνώση της των κανόνων που αφορούν τις ενώσεις και τα

άτομα, έκαναν την κρίση της πολύτιμη για τα γεγονότα και τις ανθρώπινες σχέσεις.

Στρατευμένη Ευρωπαϊά φεμινίστρια, εργάστηκε πάντα χωρίς να υπολογίσει κόπους και κούραση.

Ήταν για την Ένωση Γυναικών Νοτίου Ευρώπης μια Αντιπρόεδρος υποδειγματική, συνεπής, εργατική και πιστή.

Θα μείνει για όλες μας αναντικατάστατη.

Πενθούμε μαζί σας για εκείνη.

Μετά από τόσους πόνους, ας ευχηθούμε να βρει τη γαλήνη και τη χαρά.

Ένωση Γυναικών Νοτίου Ευρώπης

Η Επίτιμη Πρόεδρος
Marcelle Devaud

Η Πρόεδρος
Micheline Galabert

*** * ***

Εκτός από τα συλλυπητήρια τηλεγραφήματα που εστάλησαν στην οικογένεια της Ρένας Λάμψα, ανάμεσα στα οποία του Πρωθυπουργού κ. Κ. Σημίτη, της Γενικής Γραμματέως του ΚΚΕ κ. Αλέκας Παπαρήγα, του Δημάρχου Αθηναίων κ. Δ. Αβραμόπουλου, πολλών βουλευτών και Γυναικείων Οργανώσεων, εστάλησαν και συλλυπητήρια προς την Πρόεδρο και τα μέλη του Δ.Σ. του Συνδέσμου μας από τις γυναικείες οργανώσεις: Εθνικό Συμβούλιο Ελληνίδων, Χ.Ε.Ν. Ελλάδος, Λύκειο των Ελληνίδων, Προοδευτική Ένωση Μητέρων Ελλάδας «ΠΕΜΕ», τα οποία παραθέτουμε.

Αγαπητές φίλες,

Τα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής του Εθνικού Συμβουλίου Ελληνίδων πληροφορήθηκαν με βαθύτατη λύπη το θάνατο της Ρένας Λάμψα, Αντιπροέδρου του Συνδέσμου σας, και συμμετέχουν στο πένθος σας.

Σε προσωπικό επίπεδο, οι περισσότερες συνεδέοντο με αισθήματα αμοιβαίας εκτίμησης και φιλίας με την Ρένα, ενώ και η συνεργασία μαζί της τόσο κατά τη διάρκεια της θητείας της στην Γενική Γραμματεία Ισότητας όσο και στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Λόμπυ Γυναικών, υπήρξε άψογη και ουσιαστική.

Εκτιμούμε ότι η Ρένα είχε ακόμη πολλά να προσφέρει στους αγώνες των γυναικών στη χώρα μας αλλά και στην Ευρώπη, όπου πολλά εξακολουθούν να διακυβεύονται, και ότι η απώλειά της θα είναι αισθητή και στα χρόνια που ακολουθούν.

Εσωκλείουμε το Ψήφισμα που εξέδωσε η Εκτελεστική Επιτροπή του Ε.Σ.Ε.

Με φιλικά αισθήματα.

Η Πρόεδρος
Έφη Καλλιγά

Η Γενική Γραμματέας
Μένη Παβέλλα

Αγαπητές Φίλες,

Δεχθείτε τα πιο ειλικρινή συλλυπητήριά μας για τη σκληρή όσο και πρόωρη απώλεια της εκλεκτής Ρένας Λάμψα. Η ελληνική και ευρωπαϊκή κοινωνία μένει φτωχότερη, στερημένη από το ιδιαίτερα αγωνιστικό της ήθος και από μια ανεκτίμητη προσφορά ζωής στο γίνεσθαι της κοινωνίας των ανθρώπων. Για τη Διοικούσα Επιτροπή της ΧΕΝ Ελλάδος

Κλ. Φωτεινοπούλου
Πρόεδρος ΧΕΝ

Μόλις πληροφορηθήκαμε το θλιβερό γεγονός του θανάτου της Αντιπροέδρου του Συνδέσμου για τα Δικαιώματα της Γυναίκας, Ρένας Λάμψα, και σας συλλυπούμεθα θερμά.

*Η Πρόεδρος και τα μέλη του Δ.Σ.
του Λυκείου των Ελληνίδων*

Η Προοδευτική Ένωση Μητέρων Ελλάδας εκφράζει βαθύτατη θλίψη για το χαμό μιας τόσο πολύτιμης για όλες μας εκφράστριας των γυναικείων οργανώσεων

Ευθυμία Κιάου, Φρασίκλεια Γερακάκη, Σάντα Μαρκιανού

Τα θερμά μου συλλυπητήρια για την απώλεια της φίλης και συναγωνίστριας Ρένας Λάμψα.

Με βαθιά οδύνη
Λιάνα Κανέλλη
Εκδότρια Περιοδικού «NEMESIS»